

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Τοῦ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Ο ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

Ποίαν αντίληψιν εἶχε περί τῆς δημοσιογραφίας. Ἡ κοίτησις τοῦ Γαβριηλίδου. Πῶς τοῦς ἤθελε τοῦς Ἕλληνας. Ἡ γνώμη του γιά τήν προπολεμικήν Ἑλλάδα. Τό ἄρθρον του περί Γιαννοπούλου. Ἡ σχολή τῆς «Ἀκροπόλεως». Γαβριηλίδης καί Βενιζέλος.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Μιά ἡμέρα ἐκάλεσε τόν Ἄντ. Σηπλιωτόπουλον, πολιτευόμενον καί ἄλλοτε Γενικόν Διοικητήν Μετυλήνης, συντάκτην ἀπό τοῦς παλαιούς, τοῦ καλοῦ καιροῦ τῆς «Ἀκροπόλεως», καί τοῦ εἶπε :

— Κύριε Συντάκτη, ὑπῆρξατε ποτέ ἀνακριτής ;

— Ὁχι ἀκόμη, τοῦ ἀπήντησεν ἐκεῖνος παστισμένως.

— Λοιπόν νά γίνετε ! Πρόπει νά προβῆτε εἰς τακτικάς καί λεπτομερεστάτας ἀνακρίσεις ἐπὶ τοῦ κρατούντος ἐν Ἀθήναις ὑπέρ καί κατὰ τῆς Κυβερνήσεως Τρικοῦπῃ φρονήματος. Θά λάβητε συνεντεύξεις μέ ἀνπροσώπους ὁ λ ο ν τῶν τάξεων τῆς Κοινωνίας καί θά μάθητε τί φρονοῦν περί τῆς πολιτείας τοῦ Τρικοῦπῃ. Ἐστὶ νά ἔχομεν πλήρη εἰκόνα τῶν φρονημάτων τοῦ Ἀθηναϊκοῦ λαοῦ. Ἡ «Ἀκρόπολις» μέ τὰς συνεντεύξεις αὐτάς θά ἐπιτύχῃ τήν ἀριστην ψηφοφορίαν ὑπέρ ἢ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Ἀπό τὰ παράπονα, τὰς ἰδέας, τὰς ἐλευθέρους κρίσεις τοῦ λαοῦ θ' ἀποτελεσθῇ τὸ μέγα Δ ο ὕ ν α ι καί Λ α β ε ἰ ν τῶν κυβερνώντων μας.

«Περιττόν νά συστήσω ἀμεροληψῆ καί ἀποφυγῆ πάσης ἰδικῆς σας κρίσεως. Θά μεταβληθῆτε εἰς φωνογράφον. Ὅτι σας ποῦν γιά τόν Τρικοῦπῃ, θά τὸ γραφήτε εἴτε τὸν ὑπᾶνει εἰς τόν Οὐρανόν, εἴτε τὸν κατεβάσει εἰς τὰ Τάρταρα.
« Διὰ τῆς ἐκστρατείας μας αὐτῆς δὲν πρόκειται νά τὸν κρινόμεν ἡμεῖς ἀλλὰ ὁ λαός.
« Μὲ ἐννοήσατε ; »
— Σὰς ἠννόησα.
— Λοιπόν καλὰ αὐ τ ἰ α καί καλὴ μνήμη καί μετὰ 10 ἡμέρας ἐπαναβλεπέμεθα.»

Παραγγελία δηλαδὴ, ὀλόκληρου πρόγραμματος καί διαταγῆ στρατιωτικῆς ἐπιχειρήσεως συγχρόνως.

Ὁ Γαβριηλίδης ἦταν ποιητὴς καί ἄς μὴν ἔκαμεν ποιήματα. Ποιητὴς ὅταν περιέγραφε τοῦς πάγους τοῦ Βορᾶ, ποιητὴς ὅταν ἠτένιζε τὴν θάλασσαν καί περιέγραφε τὰ παιχνίδια δυὸ ἐρωτευμένων φαλαινῶν, ἢ ὅταν ἔγραφε γιά τὰ γάλατα καί τὰ γυναικία τοῦ Παρνασσοῦ, ἢ γιά τὴν γεῦσιν τοῦ σαποῦν ἡλιόλουστον, ἢ γιά τὴν γαλακτοζυμωμένης καί ροδοχαρμένους Σουηθίδες, ἢ γιά τὴν Ἀγγλικὴ νεότητα, ἢ γιά ἓνα κοκκινόμαυρο μπεμπέ, ἢ γιά τὸν θάνατον τοῦ Περικλέους Γιαννοπούλου, ἢ γιά ἓνα κάρτ—ποστάλ τοῦ Ροῦλοῦ

Ποίησις μέ κάποια θετικότητα. Ἐνας ἰδεαλιστικώτατος πρακτικισμὸς εἰς τὰς ἐξάρσεις του.

Ὅπως μοῦ ἔλεγε καί ὁ Δ. Ἀναστασόπουλος, ἤθελε γιά τὴν «Μεγάλῃ του Ἑλλάδα»—ποιητὴς κ' ἔδω, ἀλλὰ ὄχι σάν τοῦς ἄλλους Ἕλληνας, — τὴν Μεγάλῃ Ἑλλάδα τὴν ἠθελε μεγάλην συνοριακάς ἀλλὰ καί ἐσωτερικῶς, ψυχικῶς καί πνευματικῶς μεγάλην, μεγάλην εἰς ἔκτασιν ἀλλὰ μεγάλην καί εἰς ἀτομικὴν συνείσθησιν τῶν Ἑλλήνων, εἰς βαθύτητα, εἰς ἐπίγνωσιν...

Γιά τὴν Μεγάλῃν του, λοιπόν, αὐτὴν Ἑλλάδα, ἠθελε τὸν ἀθλητισμὸ τῆς Ἀγγλικῆς φυλῆς, τὴν γαλακτοτροφία τῆς Δανίας, τὴν Ἀυστριακὴν διοίκησιν, τὴν ἀγαθότητα τῶν Σκανδιναυῶν, τὸν Βρετανικὸν πρακτικισμὸν, τὴν ἐργατικότητα τῶν Γερμανῶν καί τὴν ἐλιχορῖνειαν τοῦ ἑαυτοῦ του.

Μιά φορά εἶπε εἰς τὸν Ἀναστασόπουλον :
— Ἐστρεφα γιά σας μεγάλας ἐπιπάδας.
— Τὰς ὁποίας, βέβαια, ἐξάσατε, ἀπήντησε ἐκεῖνος.
— Μάλιστα τὰς ἔχασα !
Ὁ ποιητὴς ὅμως αὐτὸς δὲν ἔχωνε τὸν ρωμαντισμὸν

καί τὸν ἄρρωστον, κατόπιν, λυρισμὸν.

Εἰς τὸν ποιητὴν Γεώργ. Στρατήγην συνεβούλευεν, ἀφηνερίζοντας τὴν φιλολογικὴ συνειδησί του :

— Ψάλτε τὴν ζωὴν, τὸν ἔρωτα, τὴν φύσιν, κ' ἄφηστε τὰ νεκροταφεία καί τοῦς «φανοῦς τοῦ κοιμητηρίου»... Ἀνοῖξετε νέους δρόμους πρὸς τὰς δύο μεγάλας θεάς, τὴν Ζωὴν καί τὴν Φύσιν !...

Γιά τὴν προπολεμικὴν Ἑλλάδα ἔλεγε :

— Ἡ Τουρκία ἦταν μιά ἄβυσσος ποῦν κατάπιε ἓνα αἰώνιο ἔθνος τὸ Ἑλληνικόν... Χωρίς αὐτὴ τὴν «πεπρωμένη» Τουρκία, ἢ Ἑλλάς θά ἦτο σήμερον ἓνας λαὸς 50 ἐκατομμυρίων, ἐργατικὸς, ναυτικὸς, θαλασσοκράτης καί πλούσιος. Ἡ Ἑλλάς θά ἦτο ἡ μεγάλη Δύναμις τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, ὄχι ὁ μικρὸς κόσμος τῶν γραφῶν καί τοῦ ἐκλογικοῦ σκυλολογίου, ποῦν εἶνε τώρα...

Ἄν ζῦσσε σήμερὰ τί θά ἔλεγε ;
* Ἴσως ὅτι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὅτι τὴν κατατήσαμε καί τόπον τῶν προσφύγων...

Αἱ ἐκφράσεις του ἦσαν πετριές.

Γιά τὸν Περικλῆ Γιαννοπούλου, σὺν ἠντοκτόνησιν, ριφθεῖς ἐφιππος καί ἀνδοσθεφανωμένος εἰς τὴν θάλασσαν, ἔγραψε τὸ περίφημον «Ἐκρίσις» ποῦν ἀρχίζει ὡς ἑξῆς :

— «Τίς ἦτο ὁ Περικλῆς Γιαννοπούλος ὁ θαλασσοκτονήσας ; Τίς δύναται νά τὸ εἶπῃ ; Ὁ γράφων, ὅστις τὸν ἐγγνώρισε ἀπὸ εἰκοσαστίας, τόσον ἦτο εἰς θέσιν νά τὸν καταλάβῃ, ὅσον ἓνας γάιδουρος γκαρίζων δύναται ν' ἀντιληφθῆ Μπετόβεν ! »

Ἀπὸ μιά ἐκδρομῆ ποῦν εἶχε κάμει μιά φορά στὴ Ζαγορά, ἔγραψε σὲ μιά ἐπιστολῆ του :

— «Τῶριζα λιγάκι ἐδῶ στὴ διασκέδασι ! Μὰ διασκέδασι δὲν ἐννοῦ ἐκεῖνο ποῦν λέτε σεις, διασκέδασι. Τὰ δικά μου τὰ θέατρα ἔδω εἶνε μεγαλειότερα καί ἀληθινότερα. Πότε καμμιὰ εἰκοσαριά μνημῆγκια ποῦν σέρονουν ἓνα ποδᾶρι ἀκριδὰς στὴ φολιὰ τους, πότε κανέναν μνημνηκοπέλομος ποῦν χρειαζεται Ὀμηρος νά τὸν παραστήσῃ, πότε κανέναν σκορπιὸς ποῦν βροῖκα κάτω ἀπὸ τὴν πέτρα καί τὸν ἀγγίζω σιγά—σιγά μὲ τὸ ραβδί μου (ρωμῆικῃ παλληκαριά) κ' αὐτὸς κορδώνεται καί χτυπᾶ, χτυπᾶ ὡς ποῦν νά πάσῃ τὸ κεντρί του. Κ' ἓνα σωρὸ ἄλλα τέτοια...»

— «Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε.»

Αὐτὴ ἦταν ἡ βάση τῆς δημοσιογραφικῆς ἐργασίας τοῦ Γαβριηλίδου. Ὁ Γαβριηλίδης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Βίσμαρκ, πίστευε ὅτι σὲ κάθε ἄνθρωπο μέσα ὑπνώντων θαυμαστὰς δυνάμεις, ποῦν ζήτουν ἐκεῖνον ποῦν θά τὴς ἐκπλήσῃ καί θά τὴς ἐκμεταλλευθῇ.

— Καί εἰς τὸν χειρότερον ἰκόμα μισορεῖς νά βοῆς, ἔλεγε, ψήγματα χρυσοῦ (ψυχικοῦ καί πνευματικοῦ χρυσοῦ).

Ἐστὶ κατόρθωσαν ἀνάξιοι ἄνθρωποι νά στασιοδρομήσουν διὰ τῆς «Ἀκροπόλεως» γιά λίγους ἐντυγῶς καιρὸν, ἀλλὰ καί ν' ἀναδειχθῶν εἰς ὄλους τοῦς κλάδους τῆς ἐλληνικῆς ζωῆς καί τῆς ἐλληνικῆς ἐκφάνσεως ἄνθρωποι ἀξίας, ἄνθρωποι ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὸν μέγαν ἐκεῖνον διδάσκαλον καί προσφράξαντες ὑπηρεσίας εἰς τὸν κόσμον, τὸν Ἑλληνικόν.

Καί τὴν δὲν ἀνέδειξαν ἡ σχολὴ τῆς «Ἀκροπόλεως» ;

Ἐπιπορευοῦς, τραπέζιτας, βουλευτάς, καθηνγητάς, διπλωμάτας... Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου ἡ «Ἀκρόπολις» ἦταν ἡ ἀφετηρία κάθε δημοσιογραφικῆς προόδου, ἡ τροφὸς κάθε δημοσιογραφικοῦ ταλάντου, ἡ προστάτις κάθε ὑπεριερέας λογοτεχνικῆς, ἐπιστημονικῆς, ἰδεολογικῆς, πολιτικῆς προσπαθείας.

Τὸν Ρέπουλην τὸν περιμάζευσεν φτωχὸ παιδί ζητοῦν ἐργασίαν, καί διακρίνας μέσα του, ὄχι ψήγματα χρυσοῦ, ἀλλὰ ὀλόκληρον χρυσορρυχέον, τὸν ἀνύψωσε εἰς δημοσιογραφικὴν κορυφὴν καί τὸν ἀπέδωκεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Πολιτείαν βουλευτήν, ποῦν τὸν ἠσθάνετο ἡ Βουλὴ, Ἰάπωνα ἐπαναστάτην, Ὑπουργὸν καί ἐμπνευστήν τῆς «ἀνορθώσεως» ἐπὶ Βενιζέλου καί Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ πολιτικοῦ ἐκεῖνου.

Καί ὁ Ρέπουλης ἐγγωνομῶν, ὅταν πρωτοέγειεν Ὑπουργός, πρῖν καίε γιά νά ὀρκισθῇ εἰς τὴν Ἀνάκτορα, ἐπῆγε εἰς τὰ γραφεῖα τῆς «Ἀκροπόλεως» καί ἐφίλησε τὸ χεῖρ τοῦ Γαβριηλίδου.

Καί ὁ Βενιζέλος ἐλθὼν, μετὰ τὴν ἐπανástασιν τοῦ Γουδιδου, λαοπροβλήτος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἄν καί ὁ Γαβριηλίδης ἦτο κερηυγμένος ἐχθρὸς του, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Θεορίσου, μόνον τὸν Γαβριηλίδην ἐζήτησε πρῶτον νά ἐπισκεφθῇ καί νά συμβουλευθῇ.

Ἐ ἀναφέρω ἐδῶ πέρα ἓνα ἐπεισόδιον, τοῦ ὁποίου τὰς λεπτομερείας, δὲν ἔμαθε ποτέ, οὔτε ὁ Βενιζέλος.

Συνεδρίαζε τότε ἡ Βουλὴ, τὴν ἡμέραν. Ἦτο ἡ Βουλὴ ἐκεῖνη ἡ ὁποία ἐφῆρεν ὡς βουλευτὰς τὸν μακαριτὴν Ρικᾶκην κ.λ.π. ὄλους τοῦς τύπους τῆς Ἑλλάδος, καί τὴν ὁποίαν διέλυσεν ὁ Βενιζέλος.

(Ἀκολουθεῖ)